

MUZEUM MIASTA GDYNI

GDYNIA
lat trzydziestych
w fotografii Henryka Poddębskiego

ISBN 83-905656-0-9

MUZEUM MIASTA GDYNI

GDYNIA lat trzydziestych w fotografii Henryka Poddębskiego

Ks. dr HILARY JASTAK
prałat J. Św.
ul. Armii Krajowej 46
81-365 Gdynia

GDYNIA 1996

Gdynia

8353/M2

35-37

Wstęp i wybór zdjęć
DAGMARA PŁAZA-OPACKA
Konsultacja merytoryczna
STEFANIA LEMAŃSKA
Opracowanie graficzne
MAREK KOŁODZIEJ
Reprodukcje
ANDRZEJ KOŁECKI
WYDAWCA
MUZEUM MIASTA GDYNI

DZIEŚTYCH

DRUK
Drukarnia Gdynska "WARMEX" tel. 22-44-34
WYKONANIE TECHNICZNE
Szymon Muszyński tel. 234-679

35-37

HENRYK PODDĘBSKI

Podstawą wydania tego albumu jest zbiór fotografii autorstwa Henryka Poddębskiego. Zespół ten zakupiony przez Muzeum Miasta Gdyni w 1980 r. zawiera negatywy archiwalne: na płytach szklanych 10 x 14 cm, 13 x 18 cm i na taśmie celuloidowej 24 x 36 mm. Ponadto w jego zakres wchodzi 50 pozytywów. W roku 1991 córka autora podarowała muzeum 5 oryginalnych fotografii, których negatywów nie posiadało ono w swoich zbiorach.

Wybór fotografii Henryka Poddębskiego nie jest oczywiście dziełem przypadku. Cały zespół powstał w latach 1930-1938 i stanowi dokumentację GDYNI - miasta i portu - w okresie jej najbardziej dynamicznego rozwoju. Negatywy są znakomite technicznie i bardzo precyzyjne. Cały zespół jest jednolity tematycznie i stanowi zwartą całość o dużej wartości dokumentacyjno-artystycznej. Fotografie wyróżniają się starannością opracowania. Wszystkie pozytywy i negatywy, co nie jest bez znaczenia, oznakował i datował.

W 1989 r. Muzeum Miasta Gdyni zorganizowało wystawę czasową "GDYNIA LAT TRZYDZIESTYCH W FOTOGRAFII HENRYKA PODDĘBSKIEGO". Cieszyła się ona życzliwym zainteresowaniem. Pozwala to przypuszczać, że i wydawnictwo zawierające wybór prezentowanych wówczas fotografii zaciekawi sympatyków miasta.

Kim był HENRYK PODDĘBSKI? Urodził się 21 listopada 1890 r. w Chrzęstowie koło Koniecpola w Kieleckiem, jako syn Jana i Marii z Bączyńskich. Do Warszawy przyjechał w wieku 10 lat, po przeprowadzce rodziny. Z tym miastem związane było jego całe życie. Tam ukończył szkołę średnią, zaczął pracę w firmie wydawniczej Gebethner'a i Wolffa. Zainteresował się krajoznawstwem. Działał w Polskim Towarzystwie Krajoznawczym od 1911 r. Współpracował z Aleksandrem Janowskim, autorem publikacji o Polsce, wydając wraz z nim albumy i czasopisma. W dziedzinie fotografii Henryk Poddębski był samoukiem, z zainteresowaniami artystycznymi.

W lipcu 1919 r. przy Ministerstwie Robót Publicznych powołano referat turystyki. Jego zadaniem było informowanie społeczeństwa o walorach turystycznych Polski i ich propagowanie. Po odzyskaniu niepodległości turystyka miała stać się jedną z form integracji i poznania się wzajemnego mieszkańców różnych regionów kraju, rozdzielonych przedtem zaborami.

Na czele referatu stanął dr Mieczysław Orłowicz (1881-1959), autor znakomitych przewodników. Zdając sobie sprawę z ogromnego znaczenia fotografii jako materiału informacyjnego i jednocześnie propagandowego rozpoczął on systematyczną współpracę z liczną grupą fotografów. Właśnie wtedy między Henrykiem Poddębskim a Mieczysławem Orłowiczem zawiązała się długoletnia przyjaźń i współpraca.

W 1925 roku, celem zainteresowania społeczeństwa Europy Polską, dr Orłowicz wystąpił na Międzynarodową Wystawę Turystyczną w Grenoble duży zestaw prac fotograficznych polskich autorów. Znalazły się na niej fotografie: J. Bułhaka, J. Jaroszyńskiego, J. Landego, Z. Marcinkowskiego, J. Oppenheina, H. Poddębskiego, R. S. Ulatowskiego, S. Zyberk-Platera, T. Zwolińskiego. Dział polski uznany został tam jako jeden z najlepszych.

Henryk Poddębski zamieszczał swoje fotografie w organie PTK "Ziemia", był stałym współpracownikiem tego pisma. Od 1925r. jego reportaże fotograficzne pojawiały się w "Tygodniku Ilustrowanym". W 1926r. na zlecenie Ministerstwa Kolei został wydany pierwszy tom Ilustrowanego Przewodnika Kolejowego z fotografiami jego autorstwa. Kolejny tom ukazał się w 1930r.

W 1934r. Henryk Poddębski wydał drukiem katalog fotografii jakimi dysponowała jego firma oraz usług przez nią świadczonych. Przedstawił w nim spis ponad 6000 fotografii i negatywów z różnych zakątków kraju. Zbiór ten był plonem wielu wyjazdów, o których sam autor tak napisał we wstępie "...Między innymi w 1920r. odbyłem wyprawę fotograficzną do Piotrkowa dla dokonania zdjęć dla Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego, w 1925r. podobną wyprawę na Wołyń na zamówienie Ministerstwa Robót Publicznych (Referat Turystyki), w 1924r. wyprawę fotograficzną do Sandomierza, w 1927 i 1928 dla Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego na Górny Śląsk i w Wileńskie, w 1929r. z poparciem Referatu Turystyki b. Ministerstwa Robót Publicznych wyprawę na Podole Polskie, a później objazd Polski z Międzynarodowym Kongresem Urzędów Turystycznych, wreszcie w 1933r. z poparciem urzędów wojewódzkich w Krakowie i Stanisławowie, objazd uzdrowisk i lotnisk w Karpatach, od Śląska po dolinę Prutu. Poza tem na koszt własny podejmowałem wielokrotnie wyprawy fotograficzne po ziemi Łowickiej, do Płocka, Włocławka, Torunia, Bydgoszczy, Poznania, na Wybrzeże Morskie, do Krakowa, Lwowa, Wilna, Lublina, Puszczy Białowieskiej itp..."

Wyprawa fotograficzna w tamtych czasach połączona była z niemałymi kosztami i trudnościami. Nie posługiwano się jeszcze powszechnie lekkim sprzętem na małoobrazkowe błony zwojowe. Natomiast aparaty na statywach, drewniane pudła na szklane płyty, gotowe negatywy oraz obiektywy ważyły sporo i zajmowały wiele miejsca. Stąd też duże znaczenie miało wcześniejsze, staranne przygotowanie wybranej trasy, miejscowości. Zawiadamiano odpowiednie władze: wojewodów, starostów, którzy ze swej strony wyrażali własne życzenia, organizowali transport.

Henryk Poddębski trasy takich wypraw najczęściej uzgadniał z M.Orłowiczem. Terminy ustalał na wiosnę i lato. Często towarzyszył mu w drodze pomocnik. W pozostałych miesiącach roku inwentaryzował, opisywał i segregował nagatywy i wykonane odbitki. Przechowywał je w układzie alfabetycznym.

Henryk Poddębski znany był również jako znakomity fotoreporter Warszawy i jej dokumentalista. Wysoko cenione są do dziś jego fotografie warszawskich zabytków, ze względu na piękno zdjęć, precyzję i staranność obróbki technicznej. Ogromne usługi oddały one przy odbudowie Zamku Królewskiego w Warszawie i jego rekonstrukcji.

Henryk Poddębski fotografował także powstające budynki o nowoczesnej architekturze. Zamieszczony w piśmie "Wnętrze" 1933/34 zestaw fotografii prezentuje nowy gmach Banku Gospodarstwa Krajowego w Warszawie, jego ogólną bryłę jak i detale elewacji, czy wnętrza biurowych.

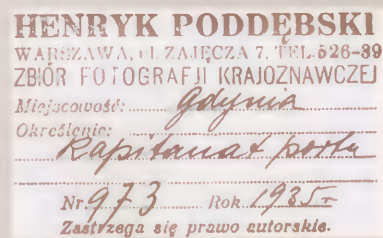
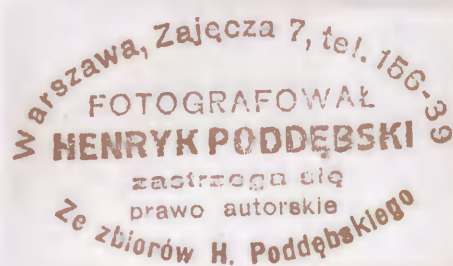
Obok aparatów do negatywów na płytach szklanych H.Poddębski używał w latach trzydziestych lekkiego nowoczesnego sprzętu. Pracował małoobrazkowym aparatem "Leica", który umożliwiał fotografowanie "z ręki". Artysta uważany był za jednego z pierwszych w Polsce fotografów posługujących się tym typem aparatu.

Fotografie jego autorstwa zamieszczone były w 7 numerze "Moja Leica" z 1936r., wraz z krótką informacją o wartości wykonywanych przez niego prac i obszernym archiwum. Autorem notatki był R.Sonnenfeld, który tak ocenił kolekcję fotograficzną H.Poddębskiego: "...Posiada ona dużą wartość artystyczną i dokumentarną i jest jednym ze zbiorów, których wartość kulturalną oceni naleyście przyszłość..."

W 1937r. Henryk Poddębski obchodził 25-lecie pracy twórczej. "Ziemia" zamieściła w związku z tym jubileuszem następującą notatkę: "...Człnek Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego i współpracownik

"Ziemi" w dziale ilustracyjnym obchodzi w br. dwudziestopięciolecie pracy w dziedzinie fotografii artystycznej i krajoznawczej. W ciągu tych lat H.Poddębski zgromadził przeszło dwadzieścia tysięcy zdjęć, stanowiących cenne krajoznawcze archiwum fotograficzne..."

Henryk Poddębski był w tym czasie znanym i cenionym fotografikiem, w pełni swoich sił twórczych i życiowych. Jego firma znana była z precyzji, fotografie służyły celom dokumentacyjnym i reklamowym. Stosowała papiery AGFY, polskiej firmy Franaszka, które zdaniem H.Poddębskiego nie ustępowały zagranicznym. Ciekawe efekty uzyskiwano dzięki stosowaniu specjalnych papierów i kartonów, często w odcieniu żółtawym, czy o fakturach dających efekt drobnych siateczek Kartony i tektury były zawsze w narożniku sygnowane nazwiskiem Poddębskiego. Fotografie datował, negatywy numerował i opisywał. Używał trzech rodzajów stempli z podstawowymi danymi, które umieszczał na odwrocie odbitek.

Stemple autorskie stosowane do oznakowania odbitek

W swym mieszkaniu zgromadził bogatą bibliotekę, również fachową. Przywiązywał znaczenie do stanu zabezpieczenia posiadanego sprzętu fotograficznego. Zadbął o to, aby aparaty fotograficzne i obiektywy miały jednolite skórzane oprawy. Był estetą, a więc dla niego miała znaczenie nie tylko funkcjonalność przedmiotów ale i piękno. Oprawy artystyczne, teczki, passpartout do przechowywania powiększeń fotograficznych najczęściej zamawiał u zaprzyjaźnionego introligatora H.Zawistowskiego, który miał pracownię przy ulicy Karowej.

Sympatie natury zawodowej łączyły Henryka Poddębskiego ze środowiskiem fotografików m.in.: z W.Pikielem, znanym fotografem wojskowym; J.Rysiem, zajmującym się głównie sprawami sportu i młodzieży; S.Zyberk-Platerem, właścicielem prywatnej, znanej agencji fotograficznej "Photo-Plat"; Z.Marcinkowskim, który był częstym gościem w domu państwa Poddębskich.

Najtrwalsze więzi przyjaźni połączyły go jednak z Mieczysławem Orłowiczem. Prawie wszystkie przewodniki i informatory wydawane przez tego autora ilustrowane były fotografiami H.Poddębskiego. Bywając w domu państwa Poddębskich M.Orłowicz, który był urodzonym gawędziarzem i odznaczał się dużym poczuciem humoru, dzielił się swymi zainteresowaniami, barwnymi opowieściami o podróżach w kraju i za granicą. W czasie tych dyskusji konkretyzowały się plany kolejnych wypraw, ustalały terminy wspólnych przedsięwzięć.

Henryk Poddębski wystawiał swe prace wielokrotnie, m.in. na: Wystawie Fotograficznej w Poznaniu w 1922r., Wystawie Turystycznej w Grenoble w 1925r., Wystawie Krajobrazu Polskiego w Łucku w 1923r., I Wystawie Fotografii we Lwowie w 1926r., Wystawie Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego w Warszawie w 1927r., Powszechnej Wystawie Krajowej w Poznaniu w 1929r., IV Międzynarodowym Salonie Fotografiki w Wilnie w 1930r., Międzynarodowej Wystawie Fotografii w Brukseli w 1930r., III Wystawie Fotografiki w Wilnie w 1933r., Wystawie Fotografiki Wojskowej w Warszawie w 1937r., Wystawie Fotografiki Polskiej w Lublinie w 1938r. Wykaz ten nie jest zapewne pełny.

Fotografie były też wielokrotnie nagradzane. Poddębski otrzymał m.in. I nagrodę Departamentu Kultury i Sztuki na Wystawie Fotograficznej w Poznaniu w 1922r., dyplom honorowy na Wystawie Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego w Warszawie w 1927r., I nagrodę na konkursie fotograficznym redakcji "Światowida" w 1926r., III nagrodę firmy Pathe za najlepsze fotografie na płytach tej firmy, dyplom honorowy na Wystawie Fotograficznej w Łucku w 1927r., I nagrodę i dyplom honorowy na Międzynarodowej Wystawie Fotograficznej w Brukseli w 1930r., I nagrodę i dyplom honorowy na wystawie Sztuki i Rzemiosł w Toruniu w 1933r.

Rok 1939 był dla niego, tak jak dla wszystkich Polaków, tragicznym wstrząsem. Po zajęciu Warszawy odebrano mu podstawowe narzędzia

pracy-cały sprzęt fotograficzny. Ocalał tylko ukryty ulubiony aparat, mała podręczna "Leica".

Po aresztowaniu w 1940r. syna i jego śmierci w Mauthausen H.Poddębski nie wykonał już prawdopodobnie żadnego zdjęcia, działał jednak w konspiracji. W 1944 roku, po wybuchu Powstania Warszawskiego, w lokalu jego firmy przy ul.Marszałkowskiej mieściła się siedziba zgrupowania Chrobry II. W tym czasie do mieszkania przy ul.Zajęcej przeniesiono większość archiwum fotograficznego firmy.

Po upadku Powstania rodzinę Poddębskiego wyprowadzono do kościoła na Woli, gdzie bliscy widzieli go po raz ostatni.

Przez lata trwały poszukiwania, w wyniku których ustalono, że H.Poddębski zginął w 1945r. w obozie Vaihingen koło Stuttgartu. Symboliczny grób ojca i syna znajduje się na warszawskich Powązkach. Tak zamknął się tragicznie jeszcze jeden z polskich losów.

Kiedy do mieszkania przy ul.Zajęcej, szczęśliwie ocalałego, mimo zrujnowanych górnych pięter budynku, powróciły żona i córka, starały się spod gruzów uratować to, co nie zostało zniszczone. Ocalała część wyposażenia mieszkania, trochę dokumentów i książek. Odnalazła się część archiwum negatywów. Wraz z tymi, które przechowywane są w zbiorach Instytutu Sztuki PAN w Warszawie, Muzeum Historycznym w Warszawie, Ośrodku Dokumentacji Mechanicznej i w kilku muzeach regionalnych w kraju, stanowią one spuściznę po Henryku Poddębskim.

Wiele jego fotografii spotkać można w wychodzących w okresie międzywojennym przewodnikach, albumach, prasie. Zdarza się, że i obecnie są one publikowane, nie zawsze jednak z podaniem nazwiska autora.

Fotografie H.Poddębskiego związane z Gdynią i polskim morzem znajdujemy m.in. w następujących publikacjach: J.Smoleński, Morze i Pomorze, Poznań /b.r./; Gdynia, przewodnik, wyd. Gdyński Zw.Prop. Turystycznej, 1932r.; Gdynia i Wybrzeże, przewodnik, Warszawa, 1933r.; album: Gdynia. 80 widoków Gdyni, portu i wybrzeża, Nasza Księgarnia, Warszawa 1931; Gdynia, Nasza Księgarnia, Warszawa 1934.

Dotyczące pozostałych dzielnic kraju fotografie H.Poddębskiego można znaleźć w przewodnikach M.Orłowicza oraz w ciekawym wydawnictwie "Polska w krajobrazie i zabytkach", wyd. T.Złotnickiego, Warszawa 1930r.

W 1986 roku odbyła się pierwsza w okresie powojennym wystawa prac Henryka Poddębskiego. Zorganizowało ją Muzeum Regionalne w Pińczowie, a nawiązała: " Architektura i krajobraz Pomorza w fotografii Henryka Poddębskiego". Drugą ekspozycję przygotowało Muzeum Miasta Gdyni w 1989r. Obie wystawy, odmienne w charakterze, przypominały postać znakomitego fotografa, autora wielu tysięcy zdjęć krajobrazu polskiego.

W Polsce okresu międzywojennego Gdynia zajmowała miejsce szczególne. W bardzo krótkim czasie zdołano zbudować nowoczesny port morski i przekształcić istniejącą przy nim wioskę w dynamicznie rozwijające się miasto. Powstał zespół miejsko-portowy ściśle współpracujący z gospodarką kraju. Osiągnięcia tego nie umniejszały problemy i trudności z jego budową. W latach trzydziestych Gdynia była ośrodkiem o cechach wielkomiejskich. Posiadała nowoczesne centrum. W zabudowie miasta widoczne były główne kierunki i prądy obecne w polskiej architekturze okresu międzywojennego. W Gdyni realizowali swoje projekty architekci należący do polskiej czołówki twórczej.

Budowa Gdyni budziła zrozumiałe zainteresowanie i dumę całego kraju. Przyjeżdżający rokrocznie turyści chcieli naocznie przekonać się, jak wygląda "okno na świat". Do innych docierały artykuły, fotografie i pocztówki, kroniki filmowe propagujące osiągnięcia polskiej gospodarki, jakim było powstanie tego miasta.

Wśród kolekcji fotografii i negatywów rejestrujących obraz Gdyni w okresie międzywojennym, te wykonane przez Henryka Poddębskiego zajmują miejsce szczególne. Zatrzymały w kadrach krajobraz podlegający zmianom wraz z budującym się miastem.

Dagmara Płaza-Opacka

Gdynia of 1930s in Henryk Poddebski's Photography (Resume)

The present album is based on all of a piece author's photographic collection of Henryk Poddebski. It contains a vision of Gdynia during its most dynamic development. The author of presented photographs, living between 1890-1945, was one of the outstanding Polish photographers in the interwar period.

Born in Chrzęstowo, near Koniecpole in Kielce Region, at 10 years of age moved with his family to Warsaw. There he had started his work at publishing house of Geberthner and Wolff.

Early in life he interested himself in photographic arts and as a self-taught person he developed his professional skills. He had entered the artistic life when the landscape photography was widely considering the ideology and politics. This kind of photography was aimed to inform the society and to popularize the touristic values of the country. Henryk Poddebski came into permanent cooperation with the Polish Touring Society and with the authors of guide-books as well as the persons involved in touring activities.

The professional-artistic career was confirmed by a number of awards and prizes in many photographic exhibitions of prestige both local and international ones. Together with other Polish authors he participated in the International Tourist Exhibition in Grenoble in 1925, where Polish section was recognized as one of the best. In 1930, during the International Photographic Exhibition in Brussels he received the I prize and honorary diploma. In the country almost every year he exhibited his works and made a hit at different exhibitional centers, for example: during the Photographic Exhibition: in Poznań in 1922, Łuck in 1923, Lwów in 1926, Warsaw in 1927, Vilnius in 1930 and 1933, Lublin in 1938.

His photographs adorn presently published guide-books and touring magazines.

Living in Warsaw, Henryk Poddebski became the documentalist of life and monuments of Warsaw. At the present time the photographs of Warsaw monuments are highly appreciated because of the beauty, precision and accuracy in technical treatment. The photographs were of a great help during the restoration and reconstruction of the King's Castle, for example.

Building of Gdynia arose the comprehensible interest and pride of the whole country. Poddebski was naturally among the photographers visiting this city. The set of photographs and negatives recording Gdynia's appearance have their special place. The set includes the negatives on glass plates and celluloid tape as well as some original photographs. The fixed beauty makes impression also today.

Splendidly developing artistic and professional career was interrupted by the II world war. The authorities in occupation deprived him of the work place. In 1940 his son was arrested and put to death in Mauthausen. He author took part in Warsaw Uprising and after its fall he was taken to the Veihingen camp near Stuttgart, where he died. The war made devastation also in his archives and collections. Those remains are the boast of only few museums in Poland. The artist had passed, but the fixed beauty remains.

List of photographs

1. *Panorama of the city, view from the neighbourhood of the railway station, 1930*
2. *The Buildings of Emigration Halting Place at Grabówek district, 1933*
3. *The railway dwelling house, Podjazd Street, 1933*
4. *School of Maritime Trade and Port Technics, Grabówek district, 1933*
5. *The main entrance to the State Merchant Marine School, Grabówek district, 1933,*
6. *The way under the railway, 1935*
7. *The view of the railway station, 1930*
8. *The square in front of the railway station, 1930*
9. *The Public School No 1, 10 Lutego Street, 1930*
10. *10 Lutego Street, on the left the "Luiza" villa, then the post office, 1933*
11. *10 Lutego Street, the State Economy Bank and the post office, 1933*
12. *10 Lutego Street, the post office building after the extension, 1938*
13. *The Market Square, behind the post office at 10 Lutego Street, about 1930*
14. *10 Lutego Street, construction of the Social Insurance Institution (nowadays the Polish Ocean Lines), 1935*
15. *The State Bank (earlier the Town Hall), the Kaszubski Square, 1931, the building not existing*
16. *The Kaszubski Square, 1933*
17. *The Sisters of Mercy's Chapel and the hospital, Starowiejska Street, 1930*
18. *The Kaszubski Square, view to the Portowa Street, 1938*
19. *Oak at Portowa Street, 1937*
20. *Panorama of the city from the Stone Hill, Świętojańska Street, 1930*
21. *Świętojańska Street, the view to the Kaszubski Square, 1935*
22. *Part of Świętojańska Street, 1938*
23. *Panorama of the city, view from the Foch's Hill, 1935*
24. *The building of the Government's Commissioners, Piłsudski's Avenue, 1933*
25. *The Spa-house, view from the Piłsudski's Avenue, 1933*
26. *The Spa-house, 1935*
27. *Panorama of the city, view from the terrace of the Spa-house, about 1935*
28. *Villas and pensions on the Stone Hill, 1930*
29. *Villas and pensions on the Stone Hill, 1930*
30. *The Stone Hill, view from 1930*
31. *View to the Stone Hill and to the sea, 1930*
32. *The monument of H. Sienkiewicz on the Stone Hill, 1933*
33. *The monument of H. Sienkiewicz on the Stone Hill, 1933*

34. *The Kaszubski Hotel, 1930*
35. *The band-shell in front of the Kaszubski Hotel, 1930*
36. *The Cross on the top of Stone Hill, 1935*
37. *The bust of marshal J. Piłsudski, exhibited in 1933, Grunwaldzki Square, about 1933*
38. *Panorama of port from the Stone Hill, 1935, the area dredger cutting for Southern Quay*
39. *Kościuszko Square, the cross-roads with Świętojańska Street, 1934*
40. *Kościuszko Square, view to 10 Lutego Street, 1930*
41. *Kościuszko Square, view to 10 Lutego Street, 1935*
42. *Kościuszko Square, parks, 1937*
43. *Kościuszko Square, view to 10 Lutego Street, 1935*
44. *View from Kościuszko Square to the Our Lady Mary Church, 1937*
45. *Waszyngtona Street, the building of Polish Navigation and Meteorological Institute, 1933*
46. *Waszyngtona Street, view to Kościuszko Square, behind the "TUSIA" villa, 1933*
47. *Tourist Hotel at Waszyngtona Street, 1938*
48. *The Seaside Promenade, on the left the "Morskie Oko" cinema, 1930*
49. *The walking pier, café at the harbour, 1932*
50. *The harbour of Polish Navigation at pier, 1932*
51. *The harbour of Polish Navigation, the boats "Wanda" and "Gdynia", 1934*
52. *The tourist boat of Polish Navigation "Gdańsk", 1932*
53. *The shipping haven at the Southern Quay, motor-boats from the "Wilke" company, 1938*
54. *View to the beach, baths and Stone Hill, 1930*
55. *Promenade, baths, 1935*
56. *Café "Bodega" by the promenade, 1935*
57. *The beach, part of baths and quay, 1932*
58. *The beach, pension "Różany Gaj", 1930*
59. *The beach at the spa-house, 1930*
60. *The seaside boulevard at the foot of Stone Hill, 1932*
61. *The workers' settlement, Oksywie district, 1935*
62. *The church, Oksywie district, 1935*
63. *Kolibki, the front view to the manor-house, 1930*
64. *Orłowo district - the seaside district and walking quay, 1935*
65. *Orłowo district - general view of the seaside promenade, 1937*
66. *Orłowo district - mouth of the Kacza River, behind villa "Mewa", 1935*
67. *Orłowo district - view to the quay and shipping haven, 1938*
68. *Orłowo district - pensions, 1935*
69. *Viaduct no 4 at the harbour and water-tower, 1933*

70. *The view from the viaduct to the Maritime Hall, 1935*
71. *Centralna Street, nowadays Chrzanowskiego Street, 1930*
72. *The rice-mill and the fragment of Piłsudski's Basin, 1931*
73. *The Harbour-Master's Office, harbour wharf, the French wharf in the foreground, 1935*
74. *View to the inner harbour from the tower of harbour-master's office, 1930*
75. *The Sea Port, French wharf and m/s "Pulaski", 1935*
76. *M/s "Piłsudski" in the harbour, French wharf, 1935*
77. *"Batory" in the harbour, French wharf, 1937*
78. *Trans-shipping works, French wharf, 1935*
79. *Polska Street, 1935*
80. *The coal harbour, 1935, the trans-shipping bridges at the Swedish wharf*
81. *The steel gatherer and stitcher of "Skarbopol", from the southern side, the Danish wharf, 1935*
82. *The coal loading with the tipper, the Swedish wharf, 1934*
83. *At the coal harbour, the Swedish wharf, ship of the company "Polskarob", 1934*
84. *Polish merchant ships, the Polish wharf, 1933*
85. *The wood harbour "Pagedu", 1933*
86. *The coal trans-shipment at the harbour, 1935*
87. *The bucket dredger in the Industry Canal, 1935*
88. *Construction of fishing boats, the Hel wharf, 1933*
89. *Repairs of pilot boats, the Danish wharf, 1935*
90. *Fishing boats at the quay; in the background on the left side - the English wharf, on the right side - the Kashubien wharf, 1934*
91. *Fishing boats, the dock of Gdynia Shipyard in the background, 1938*
92. *The school sailing-ship PSM "Dar Pomorza", 1933*
93. *The school sailing-ship PSM "Lwów", without rigging, after withdrawal from operating in training cruises, 1931*
94. *"Andromeda", former "Elemka", the sailing-ship of Maritime and Colonial League at the Icelandic pier; the photo from roadstead, 1938*
95. *Yachts at the harbour, 1933*
96. *Yachts at the pier, the southern entrance to the harbour, 1938*
97. *The ship ORP "Wicher" at the harbour, 1935*

GIDYNIA
lat trzydziestych
w fotografii
Henryka
Poddebskiego

1. Panorama miasta, widok z okolic dworca kolejowego, 1930r.

2. Budynki Etapu Emigracyjnego na Grabówku, 1933r.

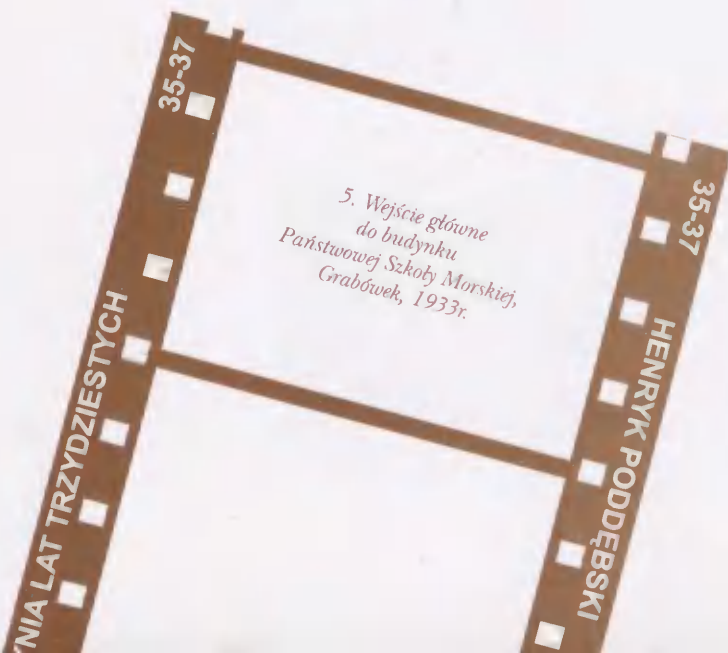
3. Budynek mieszkalny kolejowy, ul. Podjazd, 1933r.

4. Szkoła Handlu Morskiego i Techniki Portowej, Grabówek, 1933r.

5. Wejście główne
do budynku
Państwowej Szkoły Morskiej,
Grabówek, 1933r.

6. Przejazd pod
torami kolejowymi,
ul. Podjazd, 1933r.

7. Widok ogólny
dworca kolejowego,
1930r.

8. Plac przed dworcem kolejowym, 1930r.

9. Szkoła Powszechna Nr 1, ul. 10 Lutego, 1930r.

10. Ulica 10 Lutego, z lewej willa "Luiza", dalej gmach poczty, 1933r.

11. Ulica 10 Lutego, Bank Gospodarstwa Krajowego i gmach poczty, 1933r.

12. Ulica 10 Lutego,
gmach poczty
po rozbudowie, 1938r.

13. Plac targowy,
w głębi budynek poczty
przy ul. 10 Lutego,
ok. 1937r.

14. Ulica 10 Lutego,
widoczna budowa
gmachu ZUS
(obecnie PLO), 1935r.

15. Bank Państwowy,
(wcześniej magistrat),
Plac Kaszubski, 1931r.
(budynek nie istniejący)

16. Plac Kaszubski, 1933r.

17. Kaplica SS Miłosierdzia i szpital, ul. Starowiejska, 1930r.

18. Plac Kaszubski, ujęcie w stronę ul. Portowej, 1938r.

19. Dąb na ul. Portowej, 1937r.

20. Panorama miasta z Kamiennej Góry, ul.Świętojańska, 1930r.

21. Ulica Świętojańska, ujęcie w stronę pl. Kaszubskiego, 1935r.

22. Fragment ul. Świętojańskiej, 1938r.

23. Panorama miasta, widok ze Wzgórza Focha, 1933r.

24. Budynek Komisariatu Rządu, Aleja Piłsudskiego, 1933r.

25. Dom Zdrowy, ujęcie od strony Alei Piłsudskiego, 1930r.

26. Dom Zdrojowy,
1935r.

GDYNIA LAT TRZYDZIESTYCH

HENRYK PODDĘBSKI

38-40

27. Panorama miasta,
wjeście z tarasu
Domu Zdrojowego,
ok. 1935r.

GDYNIA LAT TRZYDZIESTYCH

HENRYK PODDĘBSKI

35-37

28. Wille
i pensjonaty
na Kamiennej Górze,
1930r.

29. Wille
i pensjonaty
na Kamiennej Górze,
1930r.

30. Kamienna Góra, widok z 1930r.

31. Widok na Kamienną Górę i morze, 1930r.

32. Pomnik H.Sienkiewicza na Kamiennej Górze, 1933r.

33. Pomnik H.Sienkiewicza na Kamiennej Górze, 1935r.

34. Hotel Kaszubski, 1930r.

35. Muszla koncertowa przed Hotelem Kaszubskim, 1930r.

36. Krzyż na szczycie Kamiennej Góry, 1935r.

37. Popiersie marsz. J. Piłsudskiego, wystawione w 1933r., plac Grunwaldzki, ok. 1933r.

38. Panorama portu z Kamiennej Góry, 1935r., refulowanie terenów pod Molo Południowe.

39. Skwer Kościuszki, skrzyżowanie z ul. Świętojańską, 1934r.

40. Skwer Kościuszki,
ujęcie w stronę
ul.10 Lutego, 1930r.

41. Skwer Kościuszki,
ujęcie w stronę
ul.10 Lutego, 1935r.

42. Skwer Kościuszki, planty, 1937r.

43. Skwer Kościuszki, ujęcie w stronę ul.10 Lutego, 1935r.

44. Widok ze Skweru Kościuszki na Kościół NMP, 1937r.

45. Ul. Waszyngtona, budynek "Żegluga Polskiej" i Instytutu Meteorologicznego, 1933r.

46. Ul. Waszyngtona, ujęcie w stronę Skweru Kościuszki, w głębi willa "TUSIA", 1933r.

47. Hotel Turystyczny przy ul. Waszyngtona, 1938r.

48. Promenada nadmorska, z lewej kino "Morskie Oko", 1930r.

49. Moło spacerowe, kawiarnia na przystani, 1932r.

50. Przystań
"Żegluga Polskiej"
na moło, 1932r.

51. Przystań
"Żegluga Polskiej"
statki "WANDA" i "GDYNIA"
1934r.

52. "GDAŃSK", statek wycieczkowy "Żegluga Polskiej", 1932r.

53. Przystań żegluga przy Molo Południowym, motorówki firmy "Wilke", 1938r.

54. Widok na plażę, łazienki kąpielowe i Kamienną Górę, 1930r.

55. Promenada, łazienki Zakładów Kąpielowych, 1932r.

56. Kawiarnia "Bodega" przy promenadzie, 1935r.

57. Plaża, widoczny fragment łazienek kąpielowych i molo, 1932r.

58. Plaża, widoczny pensjonat "Różany Gaj", 1930r.

59. Plaża przy Domu Zdrojowym, 1930r.

60. Bulwar nadmorski
pod Kamienną Górą,
1931r.

61. Osada robotnicza,
Oksywie, 1935r.

62. Oksywie, kościół, 1935r.

63. Kolibki, majątek - front dworu, 1930r.

64. Orłowo, dzielnica nadmorska i molo spacerowe, 1935r.

65. Orłowo, widok ogólny promenady nadmorskiej, 1937r.

66. Orłowo, ujście rzeki Kaczej, w głębi willa "Mewa", 1935r.

67. Orłowo, ujęcie na molo i przystań żegluga, 1938r.

70. Widok z wiaduktu na Urząd Morski, 1935r.

71. Ul. Centralna, obecna Chrzanowskiego, 1930r.

72. Łuszcznia ryżu i fragment basenu Piłsudskiego, 1931r.

73. Kapitanat Portu, nabrzeże Portowe, na pierwszym planie nabrzeże Francuskie, 1935r.

74. Widok na port wewnętrzny z wieży kapitanatu portu, 1930r.

75. Dworzec Morski, nabrzeże Francuskie, widoczny m/s "Pułaski", 1935r.

76. M/s "Piłsudski"
w porcie,
nabrzeże Francuskie,
1935r.

77. "Batory" w porcie,
nabrzeże Francuskie,
1937r.

78. Prace przeładunkowe,
nabrzeże Francuskie,
1935r.

GDYNIA LAT TRZYDZIESTYCH

HENRYK PODDĘBSKI

38-40

79. Ul. Polska,
1935r.

35-37

GDYNIA LAT TRZYDZIESTYCH

HENRYK PODDĘBSKI

35-37

80. Port węglowy, mosty przeładunkowe na nabrzeżu Szwedzkim, 1935r.

81. Taśmowiec stalowy "Skarbopełu" od strony południowej, nabrzeże Dwińskie, 1935r.

82. Załadunek węgla wywrotnicą, nabrzeże Szwedzkie, 1934r.

83. W porcie węglowym, nabrzeże Szwedzkie, statek firmy "Polskarob", 1934r.

84. Polskie statki
handlowe,
nabrzeże Polskie,
1933r.

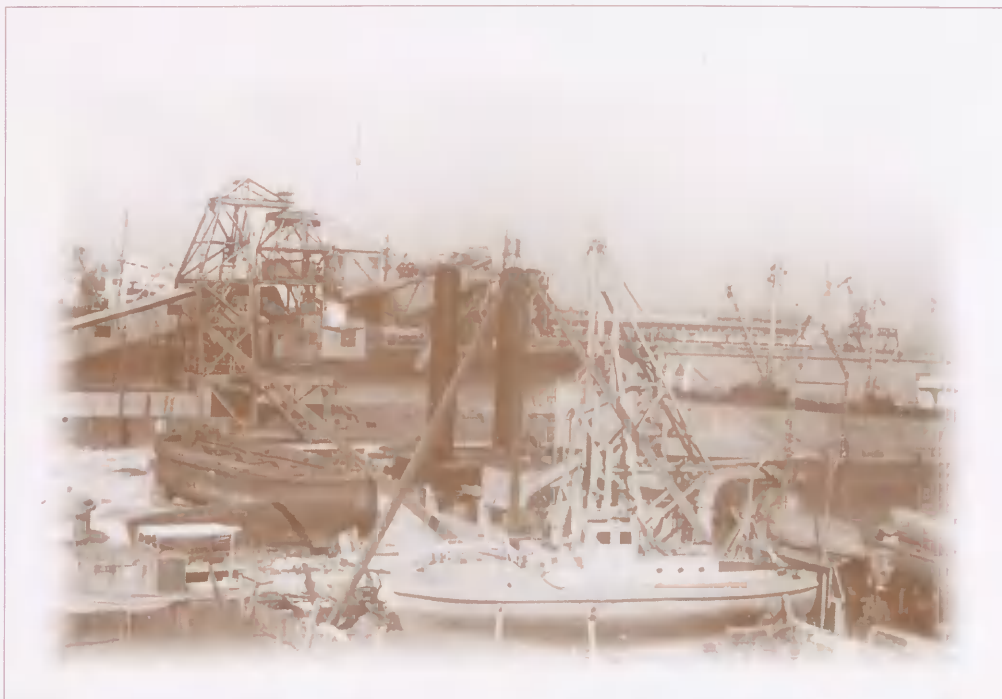
85. Port drzewny
"PAGEDU",
1933r.

86. Przetładunek węgla w porcie, 1935r.

87. Pogłębiarka kublowa w Kanale Przemysłowym, 1935r.

88. Budowa kutrów rybackich, nabrzeże Helskie, 1933r.

89. Remont pilotówek, nabrzeże Duńskie, 1935r.

90. Kutry rybackie przy pomoście, w głębi z lewej nabrzeże Angielskie, z prawej Kaszubskie, 1934r.

91. Kutry rybackie, w głębi dok Stoczni Gdynskiej, 1938r.

92. Żagłowiec szkolny PSM "Dar Pomorza", 1933r.

93. Żagłowiec szkolny PSM "Lwów", bez ożaglowania po wycofaniu z eksploatacji w rejsach szkolnych, 1931r.

94. "Andromeda", wcześniej "Elemka", żagłowiec Ligi Morskiej i Kolonialnej przy falochronie Islandskim, fotografia z reży, 1938r.

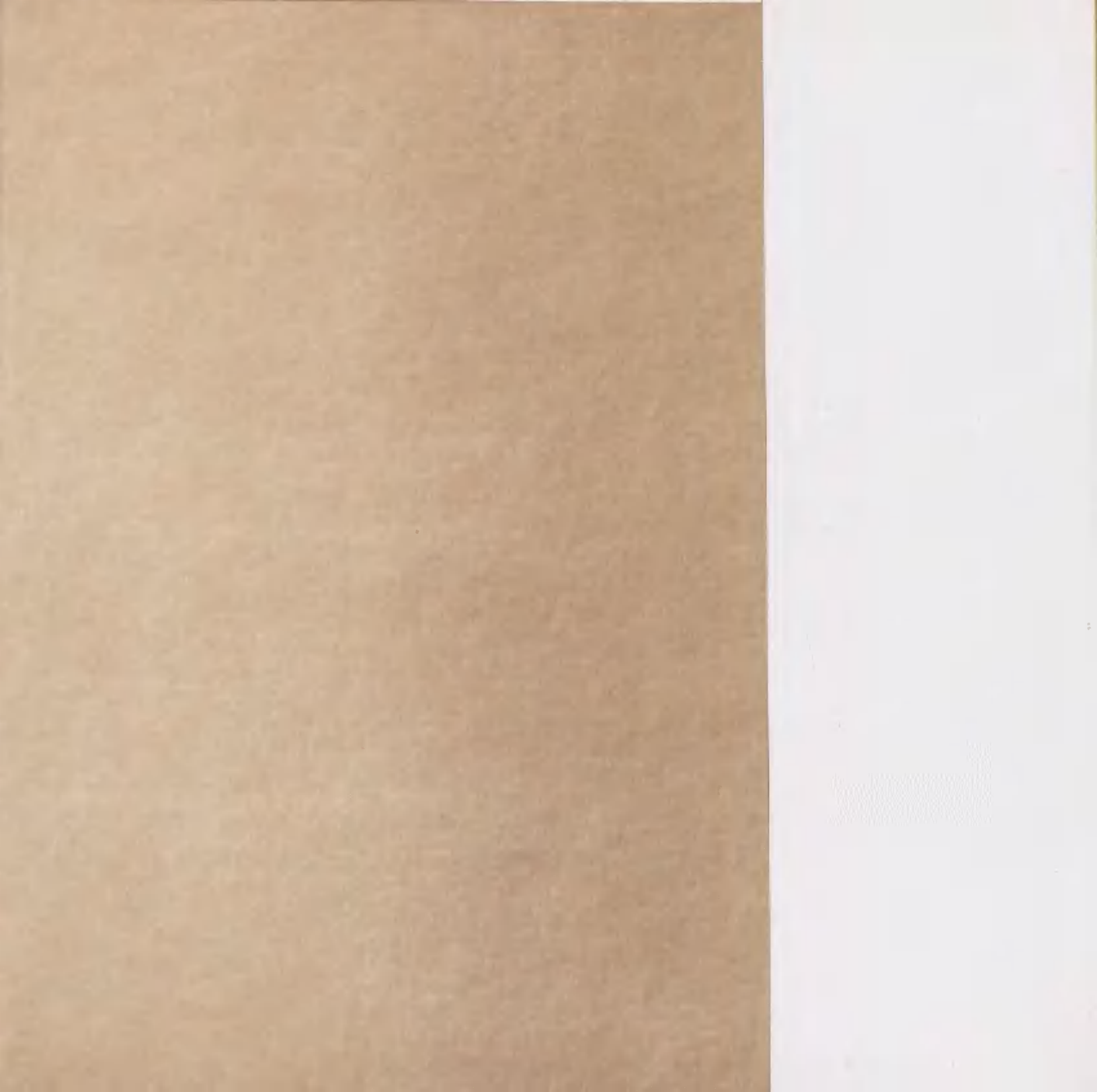

95. Jachty w porcie, 1933r.

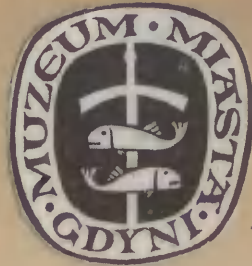
96. Jachty przy
falochronie, wejście
południowe do portu,
1938r.

97. ORP "Wicher"
w porcie,
1935r.

Гдыня порт тмплистичи
и фотопреси Генуеке
Поддольского
ГДЫНЯ
8353/M2

GDYNIA, 1996